

โครงการอบรมหลักสูตรการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษอย่างเป็นองค์รวม (ปีที่ 7/2564)

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้มีการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่มากขึ้น ผลการสำรวจพัฒนาการเด็กไทย ในปีล่าสุด พ.ศ. 2557 ยังคงพบเด็กปฐมวัยไทยมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าประมาณ 27.2% โดยเมื่อเด็กกลุ่มนี้พ่อแม่ได้รับคำแนะนำการส่งเสริมพัฒนาการ และเด็กได้รับการติดตามประเมินพัฒนาการซ้ำครั้งที่สองพบว่าเด็กส่วนใหญ่ (90.04%) กลับมามีพัฒนาการสมวัย โดยอีก 9.69% ยังคงมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า จำเป็นต้องได้รับการส่งต่อโรงพยาบาลจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ เพื่อพบกุมารแพทย์ ตรวจหาสาเหตุของพัฒนาการล่าช้า วินิจฉัยโรค และพบนักวิชาชีพเพื่อกระตุ้นพัฒนาการ

จากงานวิจัยในหลายโรงพยาบาลของประเทศไทย สํารวจกลุ่มเด็กพัฒนาการล่าช้า ที่เข้ามาใช้บริการโรงพยาบาลจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ พบโรคทางพัฒนาการ โรคทางจิตเวชเด็ก ที่พบบ่อย ได้แก่ พัฒนาการล่าช้า รอบด้าน (Global developmental delay), ออทิสติก (Autism spectrum disorders), สมองพิการ (Cerebral palsy), สมาธิสั้น (ADHD), ความบกพร่องในการเรียนรู้ (Learning disabilities) เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบปัญหาระบบการส่งต่อเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษที่ไปรับบริการในจังหวัด โดยส่วนใหญ่พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก ยังติดขัดเรื่องการเดินทาง เนื่องจากระยะทางไกล ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือพ่อแม่ต้องทำงาน ไม่สามารถพาลูกมารับบริการกระตุ้นพัฒนาการได้ต่อเนื่อง โดยพบว่าพ่อแม่ หรือปู่ย่า มักพาเด็กไปพบแพทย์ใน 2-3 ครั้งแรกเพื่อการวินิจฉัยโรค แต่จากนั้นก็มักจะไม่ได้พาไปกระตุ้นพัฒนาการต่อเนื่อง การขาดการกระตุ้นพัฒนาการ ส่งผลให้เด็กยังคงมีพัฒนาการล่าช้า ไม่สมวัย หรือ หลายคนมีพัฒนาการถดถอยลง เป็นภาระของครอบครัวและสังคมในระยะยาว นอกจากนี้ปัญหาด้านองค์ความรู้การส่งเสริมพัฒนาการเด็กล่าช้า เด็กพิเศษ เด็กออทิสติก โดยพบว่าบุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่โรงพยาบาลชุมชน ขาดความรู้ และสถานที่ไม่เพียงพอ ในการให้คำแนะนำส่งเสริมพัฒนาการเด็ก นอกจากนี้ โปรแกรมการให้คำแนะนำ วิธีการส่งเสริมเด็กพิเศษ เด็กออทิสติกของประเทศไทย ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน ยังไม่ชัดเจน

ตลอด 12 ปีที่ผ่านมา งานคลินิกเด็กและวัยรุ่น สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว ม.มหิดล ได้พยายามศึกษา ค้นคว้าและทดลองปฏิบัติ เพื่อหาคำตอบ และหาคำความรู้ ที่จะช่วยพ่อแม่เด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ เด็กออทิสติก ให้พ่อแม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการลูก และได้ประยุกต์แนวทาง DIR/فلอร์โธม เป็นแนวทางหลักในการให้บริการเด็กที่เข้ามาใช้บริการในคลินิก ผลการส่งเสริมการกระตุ้นพัฒนาการเด็กอย่างเป็นองค์รวมของคลินิกเด็กและวัยรุ่น พบว่า เด็กที่มีพัฒนาการไม่สมวัยจากการขาดการกระตุ้นพัฒนาการ หรือ พื้นฐานระบบประสาทไม่คล่องแคล่ว เมื่อครอบครัวได้รับคำแนะนำ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิธีการเลี้ยงดู เน้นให้พ่อแม่เข้าใจความรู้พื้นฐานระบบประสาทของเด็ก และเรียนรู้เทคนิคภาคปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการลูกที่บ้านผ่านการเล่น การใช้ชีวิตประจำวันในครอบครัว พบว่า เด็กมีพัฒนาการดีขึ้นใน 6-18 เดือน ส่วนกลุ่มเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องชัดเจน ต้องการการบำบัดกระตุ้นพัฒนาการโดยนักวิชาชีพ จะใช้เวลาประมาณ 2-4 ปี โดยพบว่าเด็กมีพื้นฐานทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น ปัญหาพฤติกรรมลดน้อยลง พ่อแม่มีแนวทางในการดูแลลูก ความถี่ในการพบนักบำบัดลดน้อยลง

หลักสูตรการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษอย่างเป็นองค์รวม สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว ใช้หลักการ DIR/ฟลอร์ไทม์ ซึ่งเป็นแนวทางที่มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ พัฒนาการเด็กแบบองค์รวม (Functional Development) , ความแตกต่างพื้นฐานระบบประสาทของเด็ก (Individual differences) , และสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้น อบอุ่นในครอบครัว (Relationship-based) แนวคิด DIR/ฟลอร์ไทม์มีความเหมาะสมในการประยุกต์ใช้กับสภาพสังคมและครอบครัวไทย เพราะเป็นวิธีการที่พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการบุตรหลานได้เองที่บ้าน เป็นวิธีการที่ประหยัด อุปกรณ์ที่ใช้ส่งเสริมพัฒนาการอาจเป็นของเล่นเล็กๆ น้อยๆ ที่ซื้อที่ตลาด หรือร้านของเล่นใกล้ๆ บ้าน เช่น ฟองลูกโป่ง ลูกบอล ตุ๊กตาสัตว์ ของเล่นสมมติ นอกจากนั้นครอบครัวยังสามารถดัดแปลงวัสดุอุปกรณ์พื้นบ้านต่างๆ ไป มาใช้เป็นของเล่นส่งเสริม

Home-based Intervention Program for kids

หลักสูตรการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ อย่างเป็นองค์รวม

1) **หลักสูตรพื้นฐานสำหรับพ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก** เป็นหลักสูตรที่เน้นปรับเปลี่ยนทัศนคติ มุมมอง ความเข้าใจเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ พ่อแม่ ครู จะได้เรียนรู้เทคนิคเบื้องต้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่บ้าน ผ่านการเล่นและการใช้ชีวิตประจำวันในครอบครัว

2) **หลักสูตรสำหรับแพทย์และนักวิชาชีพ** เป็นหลักสูตรที่เน้นให้แพทย์และนักวิชาชีพมีความรู้ความสามารถในการประเมินพัฒนาการพื้นฐานของเด็กตามแนวทาง DIR/ฟลอร์ไทม์ เรียนรู้หลักการและแนวทางการประเมินและฝึกพื้นฐานระบบประสาทเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมอย่างยั่งยืน แพทย์และนักวิชาชีพสามารถให้คำแนะนำพ่อแม่การส่งเสริมพัฒนาการเด็กพิเศษอย่างเป็นองค์รวม โดยหลักสูตรภาคปฏิบัติและหลักสูตร Coaching จะช่วยให้แพทย์นักวิชาชีพได้ฝึกฝนทักษะการนำไปใช้จริงกับเด็กพิเศษ และแนวทางการนำพาพ่อแม่ให้นำเทคนิค วิธีการไปใช้กับลูก ได้อย่างเหมาะสมกับความแตกต่างของแต่ละครอบครัว

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการอบรม คือ พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก แพทย์ นักวิชาชีพ มีความรู้ ความเข้าใจ ความแตกต่างของเด็กแต่ละคน สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคภาคปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก แพทย์ พยาบาล นักวิชาชีพที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ สามารถประเมินพัฒนาการเด็กและให้คำแนะนำพ่อ

แม่ การส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างเป็นองค์รวม เกิดเครือข่ายและการต่อยอดองค์ความรู้ของกลุ่มบุคลากร สาธารณสุขที่ทำงานด้านเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ ของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้พื้นฐาน แนวทางการปฏิบัติ และแนวทางการให้คำแนะนำพ่อแม่ ในการ ส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ โดยสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ต่อยอดการทำงานส่งเสริมพัฒนาการเด็ก พิเศษในพื้นที่ได้อย่างเป็นองค์รวม

กลุ่มเป้าหมาย

หลักสูตรพื้นฐานสำหรับพ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก คือ พ่อแม่ / ญาติพี่น้อง / พี่เลี้ยง / ผู้ดูแลเด็ก พัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ

หลักสูตรพื้นฐานสำหรับแพทย์และนักวิชาชีพ คือ กุมารแพทย์ จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น แพทย์ทั่วไป นักวิชาชีพสาขาต่างๆ ได้แก่ นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักอรรถบำบัด พยาบาล กระตุ้นพัฒนาการ

หลักสูตรภาคปฏิบัติและหลักสูตร Coaching คือ เฉพาะผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐาน สำหรับแพทย์และนักวิชาชีพแล้ว

วันที่จัดอบรมและค่าลงทะเบียน

หลักสูตร	วันที่จัด	ค่าลงทะเบียน	จำนวนที่รับสมัคร
หลักสูตรพื้นฐาน			
สำหรับพ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก (2 วัน)	วันพฤหัสบดี 18 – วันศุกร์ 19 กุมภาพันธ์ 2564	2,000 บาท / ท่าน (ปิดรับสมัครและชำระเงินค่าลงทะเบียนวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2564)	30 ท่าน
สำหรับแพทย์/นักวิชาชีพ (4 วัน)	วันอังคาร 23 – วันศุกร์ 26 มีนาคม 2564	6,000 บาท / ท่าน (ปิดรับสมัครและชำระเงินค่าลงทะเบียนวันที่ 1 มีนาคม 2564)	30 ท่าน
หลักสูตรภาคปฏิบัติ (เฉพาะผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐาน)			
สำหรับแพทย์/นักวิชาชีพ (5 วัน)	วันที่ 1 วันจันทร์ 17 – วันศุกร์ 21 พฤษภาคม 2564	7,500 บาท / ท่าน (ปิดรับสมัครและชำระเงินค่าลงทะเบียนวันที่ 23 เมษายน 2564)	8 ท่าน
สำหรับแพทย์/นักวิชาชีพ (5 วัน)	วันที่ 2 วันจันทร์ 14 – วันศุกร์ 18 มิถุนายน 2564	7,500 บาท /ท่าน (ปิดรับสมัครและชำระเงินค่าลงทะเบียนวันที่ 21 พฤษภาคม 2564)	8 ท่าน
หลักสูตร Coaching (เฉพาะผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐาน)			
สำหรับแพทย์/นักวิชาชีพ (4 วัน)	วันอังคาร 13 – วันศุกร์ 16 กรกฎาคม 2564	7,000 บาท / ท่าน (ปิดรับสมัครและชำระเงินค่าลงทะเบียนวันที่ 18 มิถุนายน 2564)	8 ท่าน

ค่าลงทะเบียน (รวมชุดเอกสารประกอบการอบรม อุปกรณ์ อาหารกลางวัน อาหารว่าง วุฒิบัตร)

หลักสูตรและรูปแบบการอบรม :

1. หลักสูตรพื้นฐาน

- 1.1 บรรยาย (40 %)
- 1.2 ศึกษากรณีตัวอย่างจากวีดิทัศน์ (30 %)
- 1.3 ทบทวน และแลกเปลี่ยนผ่านกระบวนการกลุ่ม (30 %)

2. หลักสูตรภาคปฏิบัติ/หลักสูตร Coaching

- 2.1 บรรยาย (10 %)
- 2.2 ฝึกปฏิบัติจริง (70 %)
- 2.3 ทบทวน และแลกเปลี่ยนผ่านกระบวนการกลุ่ม (20 %)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

งานบริการวิชาการ การศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยากรฝึกอบรม

1. ผศ.พญ.แก้วตา	นพมณีจำรัสเลิศ	กุมารแพทย์ด้านพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก
2. อ.ดร.ก.บ.กัณนิกา	เพิ่มพูนพัฒนา	นักกิจกรรมบำบัด
3. นางมะลิรัมย์	หัตตินรัตน์	นักจิตวิทยา (ผู้ชำนาญการพิเศษ)
3. น.ส.ประพา	หมายสุข	นักพัฒนาการเด็ก
4. นางฉามรา	สุมาลย์โรจน์	นักจิตวิทยา
5. นางกฤษณาพร	อมรชัยยาพิทักษ์	นักกิจกรรมบำบัด
6. เด็กๆ และกลุ่มพ่อแม่	ของคลินิกเด็กและวัยรุ่น	สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว

เกณฑ์การผ่านหลักสูตร

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล จะมอบประกาศนียบัตรแก่ผู้เข้ารับการอบรมโดยมีหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- 1) ระยะเวลาเข้าอบรมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 85
- 2) ผ่านการประเมินความรู้ตามเกณฑ์ของหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

การรับสมัครและลงทะเบียน

สแกน QR CODE กรอกรายละเอียดผู้ลงทะเบียน เจ้าหน้าที่จะส่งรายละเอียดการชำระเงินให้ผู้ลงทะเบียนทางอีเมล และผู้ลงทะเบียนส่งเอกสารการชำระเงินพร้อมระบุชื่อ และเบอร์โทรศัพท์มายัง E-mail : cfacademic@hotmail.com

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

โทรศัพท์ 02-441-0601-10 ต่อ 1417 (คุณศุภรดา) หรือ 092-4145296 (ในวันและเวลาราชการ)

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.mahidolclinic.com และ www.cf.mahidol.ac.th

